

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 21. září 2022 v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Lněničky a soudců JUDr. Petra Smrže a Mgr. Petra Hovorky odvolání státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v [obec], obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení], [datum narození], a poškozených Hlavního města Prahy, České republiky – Státního pozemkového úřadu, České republiky – ministerstva financí a Pražských služeb a.s., proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. července 2020, č. j. 45 T 9/2019-16245 a rozhodl

takto:

I.

Podle § 258 odst. 1 písm. d) a f) odst. 2 trestního řádu se napadený rozsudek z podnětu odvolání obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] částečně zrušuje, a to ve výrocích o trestu a ve výroku o náhradě škody týkajících se obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] a poškozeného Metrostav Vackov a.s.

II.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že obžalovanému [příjmení] [jméno] [příjmení] se podle § 329 odst. 3 za použití § 43 odst. 1 a § 58 odst. 1 trestního zákoníku ukládá úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří (3) let.

Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu pěti (5) let.

III.

Podle § 229 odst. 1 trestního řádu se poškozený Metrostav Vackov a.s., [obec a číslo] [ulice a číslo],

odkazuje se svým nárokem na náhradu škody, uplatněným proti obžalovanému [příjmení] [jméno] [příjmení], na řízení ve věcech občanskoprávních.

IV.

Podle § 256 trestního řádu se odvolání státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze, podané v neprospěch obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení], a odvolání poškozených České republiky - Ministerstva financí, Hlavního města Prahy, České republiky - Státního pozemkového úřadu a Pražských služeb a.s., podaná v neprospěch obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] zamítají.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. července 2020 byli obžalovaní [příjmení] [jméno] [příjmení], Ing. [jméno] [příjmení] a Ing. [jméno] [příjmení] uznáni vinnými, a to obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), c) trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.), zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku. Obžalovaná [příjmení] [příjmení] zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku. Obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] trestným činem maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákona.

2. Za to byli odsouzeni, Obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] podle § 329 odst. 3 trestního zákoníku a § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 7 roků. Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku byl pro výkon trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 trestního zákoníku a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku mu byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 500 denních sazeb, kdy denní sazba činí 9.000 Kč, celkem ve výměře 4.500.000 Kč. Podle § 69 odst. 1 trestního zákoníku byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců. Obžalovaná [příjmení] [jméno] [příjmení] podle § 329 odst. 3 trestního zákoníku a § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 6 roků. Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku byla pro výkon trestu zařazena do věznice s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 trestního zákoníku a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku jí byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 500 denních sazeb, kdy denní sazba činí 9.000 Kč, celkem ve výměře 4.500.000 Kč. Podle § 69 odst. 1 trestního zákoníku se pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanoví náhradní trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců. Obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] podle § 159 odst. 2 trestního zákona k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku. Podle § 58 odst. 1 trestního zákona a § 59 odst. 1 trestního zákona byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební dobu 2 roků. Podle § 67 odst. 1 trestního zákoníku a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku mu byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 200 denních sazeb, kdy denní sazba činí 4.000 Kč, celkem ve výměře 800.000 Kč. Podle § 69 odst. 1 trestního zákoníku byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 9 měsíců.

3. Dále soud rozhodl, že se podle § 101 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku se zabírají: pozemek p. [číslo] v katastrálním území Křeslice, zapsaný na [list vlastnictví], pozemek [parcelní číslo] v katastrálním území Dolní Měcholupy, zapsaný na LV 1970, pozemek [parcelní číslo] v katastrálním území Hostivař, zapsaný na [list vlastnictví], pozemky p. [číslo] 1900 v katastrálním území Uhřetěves, zapsané na [list vlastnictví], pozemky p. [číslo] v katastrálním území Záběhlice, zapsané na [list vlastnictví] a pozemek [parcelní číslo] v katastrálním území Podolí, zapsaný na [list vlastnictví], vedené u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, jejichž vlastníkem je společnost BEČVÁŘOVA, a.s., IČ 271 24 371, [ulice a číslo], [obec] pozemky p. [číslo] v katastrálním území Krč, zapsané na [list vlastnictví], vedené u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, jejichž vlastníkem je společnost BEČVÁŘOVA KRČ, a.s., IČ 242 37 761, [ulice a číslo], [obec a číslo], pozemek p. [číslo] v katastrálním území

Řeporyje, zapsaný na [list vlastnictví], pozemek p. [číslo] v katastrálním území Lochkov, zapsaný na [list vlastnictví], pozemek p. [číslo] v katastrálním území Lochkov, zapsaný na [list vlastnictví], pozemek p. [číslo] v katastrálním území Beroun, zapsaný na [list vlastnictví], pozemek p. [číslo] v katastrálním území Kolín, zapsaný na [list vlastnictví], pozemek p. [číslo] v katastrálním území Kolín, zapsaných na [list vlastnictví], pozemek p. [číslo] v katastrálním území Lány, zapsaný na [list vlastnictví] a pozemek p. [číslo] v katastrálním území Sázava, zapsaný na [list vlastnictví], vedené u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, a u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, katastrálních pracovišť [obec], [obec], [obec] a [obec], jejichž vlastníkem je Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem trvale bytem trvale [obec], [ulice a číslo].

4. Podle § 102 trestního zákoníku za použití § 101 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku bylo vysloveno zabrání náhradní hodnoty, a to pozemku p. [číslo] v katastrálním území Kunratice, zapsaný na [list vlastnictví], vedený u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, jehož vlastníkem je Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem trvale [obec], [ulice a číslo].

5. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byli obžalovaní [příjmení] [jméno] [příjmení] a Ing. [jméno] [příjmení] zavázáni zaplatit poškozené Metrostav Vackov a.s., se sídlem Praha 8, Koželužská 2450/4, IČ: 256 41 182, částku ve výši 11.761.117 Kč na náhradu majetkové újmy představované náklady v souvislosti s ukončením smluv o smlouvách budoucích kupních ve výši 1.114.315 Kč, náklady za odložené prodeje ve výši 3.716.265 Kč, náklady na právní služby ve výši 1.144.099 Kč a náklady souvisejícími s pozastavením rozvoje dalších etap projektu ve výši 5.786.438 Kč.

6. Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byli poškození Česká republika – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, IČ: 69797111, Hlavní město Praha, se sídlem Praha 1, Mariánské náměstí 2, IČ: 000640581, Pražské služby a.s., se sídlem Praha 9, Pod Šancemi 444/1, IČ: 60194120, Česká republika – Státní pozemkový úřad, se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 – Žižkov, IČ: 013 12 774, Státní statek hl. m. Prahy,, v likvidaci“, se sídlem Praha 5, Holečkova 8, IČ: 000 64 092, Vinohradská Properties a.s., se sídlem Praha 10, Chorvatská 1400/11, IČ: 041 43 507, Garážový park Strašnice a.s., se sídlem Praha 10, Konojedská 1581/38, IČ: 258 79 774, Česká republika - Ministerstvo financí, se sídlem Praha 1, Letenská 15, IČ: 00006947, Tělovýchovná jednota Bohemians Praha, se sídlem Praha 10, Izraelská 6, IČ: 158 87 456, se svými nároky na náhradu škody odkázání na řízení ve věcech občanskoprávních.

7. Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaní trestné činnosti dopustili tím, že, zjednodušeně řečeno, obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] jako odborný referent, obžalovaní [příjmení] [jméno] [příjmení] a Ing. [jméno] [příjmení] jako tehdejší ředitelé pozemkového úřadu [obec], v rozporu se svými povinnostmi vyplývajících ze zákoníku práce a zákona o správním řízení, v rozhodném období, v restituci tzv. [ulice] statku ve správním řízení a s odkazem na příslušná ustanovení zákona o půdě postupovali nezákonně tak, že obžalovaní [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] přiznali [jméno] [příjmení], Ing. [jméno] [příjmení], Ing. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] postupně třemi rozhodnutími č. j. PÚ 577/09, [číslo] a 1978 restituční nárok, ačkoli uvedené osoby nebyly osobami oprávněnými k restituci majetku původního vlastníka [jméno] [jméno] [příjmení], přičemž hodnota nároků nezákonně přiznaných restitucentům odpovídá částce celkem ve výši nejméně 371.809.834 Kč.

8. První dvě citovaná rozhodnutí se týkala nemovitostí původně vlastněných všemi třemi potomky [jméno] [příjmení], tedy JUDr. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [jméno] [příjmení], když restitucenti nebyli oprávněnými osobami ke spoluvlastnickým podílům na nemovitostech vlastněných původně [jméno] [jméno] [příjmení], třetím rozhodnutím č. j. PÚ 1978/09 pak bylo rozhodnuto o pozemcích, jež byly původně ve výlučném vlastnictví [jméno] [jméno] [příjmení], jež za jeho života přešly na stát, a ve vztahu k těmto pozemkům restitucentům vůbec nárok přiznán být neměl.

9. Obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] při přípravě rozhodnutí rezignoval na prověření a zjištění okolností pro rozhodnutí relevantních, tedy zejména neprostudoval rozhodnutí v dědických věcech po zemř. [jméno] [příjmení] a [jméno] [jméno] [příjmení], rodné listy [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], ani výpisy z knihovních vložek a katastru nemovitostí a s rozhodnutími, jimiž nemovitý majetek přešel na stát, rovněž neproověřil, zda již nebylo o jednotlivých pozemcích pozemkovým úřadem pravomocně rozhodnuto a případně jak, ačkoli jednoznačně měl základní dokumenty k dispozici, např. dědické rozhodnutí v odůvodnění svých rozhodnutí označoval spisovou značkou, připravil koncepty předmětných rozhodnutí a tyto předložil Ing. [jméno] [příjmení] k podpisu, načež je Ing. [jméno] [příjmení], slepě důvěřuje spoluobžalovanému JUDr. [jméno] [příjmení], jehož považoval za jednoho z nejlepších pracovníků úřadu, který se restitučním věnoval dlouhodobě od devadesátých let, aniž by věcnou správnost rozhodnutí prověřil, tyto podepsal a tím je vydal. Takto bylo rozhodnuto také o pozemcích - části parc. [číslo] o výměře 15.740 m² a [anonymizováno] č. 2814 / o výměře 310 m², o nichž již bylo pravomocně rozhodnuto rozhodnutím Pozemkového úřadu Magistrátu hlavního města Prahy č. j. PÚ 68/02 ze dne 10. 1. 2002, kdy tehdy nebylo restituentům přiznáno postavení oprávněných osob.

10. Následně pak rozhodnutím č. j. PÚ 498/09 ze září 2010 bylo rozhodnuto o pozemcích původně ve výlučném vlastnictví [jméno] [jméno] [příjmení], kdy poprvé v historii jsou v rozporu s realitou označovány [jméno] [příjmení] za neteř [jméno] [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] za děti synovce [jméno] [jméno] [příjmení] pana [jméno] [příjmení], a Ing. [jméno] [příjmení] za dědičku synovce [jméno] [jméno] [příjmení] pana [jméno] [příjmení], a tímto rozhodnutím byl nezákonně přiznán restituentům nárok v hodnotě odpovídající částce ve výši nejméně 585.876.157 Kč, tedy jinými slovy Pozemkovému fondu ČR, nyní Státnímu pozemkovému úřadu, vznikla škoda ve výši nejméně 585.876.157 Kč a restituenti o tutéž částku byli obohaceni.

11. V dalším období pak byla rozhodnutí připravená JUDr. [jméno] [příjmení] a podepsaná Ing. [jméno] [příjmení] specifická tím, že jimi došlo k přímému vydání původních pozemků z vlastnictví jiných subjektů, došlo tak k zásadnímu zásahu do práva tehdejších vlastníků pozemků – ať již jimi byly Metrostav Vackov a.s., Pražské služby, a.s., Garážový park Strašnice a.s., Státní statek hl. m. Prahy v likvidaci a další, jednak byl také přiznáván nárok za pozemky nevydané. Takto byly restituentům nezákonně vydány nemovitosti ve vlastnictví různých subjektů v celkové hodnotě 413.831.560 Kč, čímž poškozeným tehdejším vlastníkům vydaných nemovitostí způsobili škodu ve výši celkem 413.831.560 Kč, a dále restituentům přiznali restituční nárok odpovídající hodnotě celkem nejméně 28.042.778 Kč, to vše ve vztahu k pozemkům v původním vlastnictví [jméno] [jméno] [příjmení], ve vztahu k nimž nebyl žádný z restituentů oprávněnou osobou.

12. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolání všichni tři obžalovaní, státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze, poškození [příjmení] [jméno], Ministerstvo financí ČR, Státní pozemkový úřad ČR, Pražské služby a.s. a zúčastněné osoby Bečvářova a.s., Bečvářova Krč a.s. a Ing. [jméno] [příjmení]. Protože byla usnesením ze dne 12. května 2021 ze společného řízení vyloučena trestní věc proti obžalované [příjmení] [jméno] [příjmení] a rozhodování o zabránění věci a zabránění náhradní hodnoty, a protože trestní stíhání obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] skončilo nabytím právní moci meritorního odsuzujícího rozsudku, bude se odůvodnění tohoto rozhodnutí nadále zabývat pouze odvolacími námitkami ve vztahu k obžalovanému [příjmení] [jméno] [příjmení]

13. Odvolání státního zástupce směřuje v neprospěch obžalovaného [příjmení] [příjmení]. Podle jeho názoru není v popisu skutku dostatečně vyjádřen nepřímý úmysl obžalovaného, protože soud prvního stupně poněkud pozměnil skutková zjištění uváděná v obžalobě. Popis skutku tak může vytvářet dojem pouhého opomenutí, o které, v tomto případě, rozhodně nešlo. Nicméně pokud jde o právní kvalifikaci, uložený trest a výrok o náhradě škody, nemá proti závěrům soudu prvního stupně zásadních námitek. Pokud jde o postavení obžalovaného, poukazuje na závazný právní

názor obsažený v usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 4 Tdo 988/2021 ze dne 6. 10. 2021 K subjektivní stránce jednání obžalovaného poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 10. 2021, č. j. 4 To 1081/2021, podle kterého bylo jednání dřívější spoluobžalované nesprávně posouzeno jak nedbalostní, přesto, že se jedná o jednání úmyslné. Navrhl, aby odvolací soud změnil popis skutku tak, jak byl skutek popsán v obžalobě a aby vzhledem ke změně trestního zákoníku upravil výrok o uloženém peněžitém trestu tak, aby výsledná částka sice zůstala stejná, ale aby vynechal výrok o náhradním trestu.

14. Odvolání obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] odůvodnil jednak jeho původní obhájce JUDr. [jméno] [příjmení], jednak JUDr. [jméno] [příjmení], který převzal obhajobu obžalovaného na základě plné moci ze dne 10. 9. 2020. Odvolání směřuje do všech výroků napadeného rozsudku, týkajících se obžalovaného [příjmení] [příjmení].

15. JUDr. [jméno] [příjmení] v odůvodnění odvolání uvedl, že soud prvního stupně u skutku uvedeného pod bodem I zcela přehlédl, že zmíněná rozhodnutí výslovně uvádějí jako oprávněné osoby pouze dědice po [jméno] [příjmení] a JUDr. [jméno] [příjmení]. Za tohoto stavu věci nebyl žádný důvod, aby Pozemkový fond vydával náhradní pozemky s odůvodněním na restituční nárok po [jméno] [příjmení]. Příčinou vzniklé škody tak je jednání úředníků Pozemkového fondu. Soud prvního stupně pak nesprávně akcentuje presumpci správnosti správního rozhodnutí pro Pozemkový fond, když Pozemkový fond byl zároveň účastníkem řízení a měl možnost opravných prostředků. Na možnost a vhodnost podat odvolání byl výslovně upozorněn. U dalších bodů napadeného rozsudku soud nepřihlédl k omylu obžalovaného, ze kterého čerpal závěry o příbuznosti osob zde uváděných. Obžalovaný se dále ohrazuje proti závěru, že zcela rezignoval na zjištění relevantních skutečností. V této restituční věci nejprve rozhodovalo Ministerstvo financí ČR a to uznalo restituční nároky žadatelů formou dvou pravomocných rozhodnutí a plně jim přiznalo právo na náhradu. Tato skutečnost pak nepochybně vedla k přesvědčení, že nárok žadatelů se jeví jako oprávněný. K tomuto závěru přispělo i rozhodnutí Ústředního pozemkového úřadu Ministerstva zemědělství ČR, ve kterém se konstatovalo, že Pozemkový úřad Praha postupuje správně. Dále připomíná, že ve správním řízení u Pozemkového úřadu se zodpovědnost za výsledek částečně přenáší na žadatele. Námitky vznáší i proti závěru, že byl obžalovaný nadán pravomocí veřejného činitele. Závěrem poukázal na to, že se obžalovaný [příjmení] [příjmení] s žádným z žadatelů ani s jejich právními zástupci nikdy neviděl a že neměl ani žádný majetkový či jiný prospěch. Chybí proto jakákoliv pohnutka k páčání úmyslného trestného činu.

16. JUDr. [jméno] [příjmení] doplnil odvolání o rozbor subjektivní stránky jednání, které je obžalovanému [příjmení] [příjmení] kladeno za vinu. Nesouhlasí s tím, že jeho jednání bylo posouzeno jako úmyslné, když v této souvislosti cituje rozhodnutí NS ČR 63/ 2010, podle kterého nestačí k naplnění subjektivní stránky úmyslného jednání to, aby úřední osoba vykonávala svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu. Jednání úřední osoby musí být zároveň vedeno pohnutkou, „způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch“. Dále připomněl rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 211/2015, který konstatoval, že původní rozhodnutí bylo vydáno ve skutkovém omylu o tom, že žadatelé [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] jsou pokrevnímu příbuznými. Jednání ve skutkovém omylu by mohlo zakládat maximálně vědomou nedbalost, u které však chybí volní složka vyjádřená srozuměním. K tomu připomněl, že obžalovaný mohl spoléhat na to, že v případě chybného rozhodnutí bude ve věci podán opravný prostředek tak, jak se tak pravidelně stalo v jiných případech, kdy nebylo možno vyhovět všem účastníkům restitučního řízení. Pozoruhodné je, že právě v případě tzv. „Bečvářova statku“ odvolání podána nebyla. V této souvislosti dále upozorňuje na to, že obdobné jednání obžalovaného [příjmení] [příjmení] je pokládáno za vědomou nedbalost a že stejně jako u obžalovaného [příjmení] [příjmení] chybí jakékoliv odůvodnění tohoto soudního závěru. Poslední námitkou je to, zda obžalovaný skutečně ve věci figuroval jako úřední osoba, zda disponoval rozhodovací pravomocí. V této souvislosti cituje jednak rozhodnutí NS 6/2004, podle kterého řadový zaměstnanec finančního

úřadu není při plnění úkolů v řízení o správě daní a poplatků bez dalšího úřední osobou, a stanovisko NSZ z roku 2000 podle kterého za úřední osoby nelze považovat ani zaměstnance (pracovníky) Pozemkového fondu. Pokud jde o nároky poškozeného Metrostav Vackov a.s. uvedl, že ten nebyl vůbec účastníkem restitučního řízení, nestal se vlastníkem pozemků, na kterých zahájil výstavbu a pokud tak učinil, nemůže se domáhat náhrady škody.

17. Závěrem oba zpracovatelé odvolání navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek u obžalovaného [příjmení] [příjmení] zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně, případně aby rozhodl sám tak, že obžalovaného obžaloby zproští. V rámci veřejného zasedání před Vrchním soudem Praha připustil obhájce obžalovaného, že se mohlo jednat o nedbalostní delikt, a navrhl uznání viny takovému deliktem.

18. Odvolání poškozeného Hlavního města Prahy odůvodnil jeho právní zástupce JUDr. [jméno] [příjmení]. Uvedl, že ačkoliv soud prvního stupně konstatoval, že se tento poškozený se svým nárokem na náhradu škody včas a řádně připojil k trestnímu řízení, byl odkázán na občanskoprávní řízení s odůvodněním, že prokazování výše škody by bylo příliš složité. Přitom výše škody je přímo obsažena ve výroku napadeného rozsudku, takže jejímu přiznání nic nebránilo. Navrhl, aby odvolací soud výrok o náhradě škody zrušil a rozhodl sám tak, že poškozenému přizná náhradu škody ve výši 70 703 360 Kč.

19. Odvolání České republiky - Ministerstva financí pokládá výrok o náhradě škody za nepřezkoumatelný a nesprávný. Stejně jako v předchozím případě uvádí soud prvního stupně v odůvodnění napadeného rozsudku, že se Ministerstvo financí se svým nárokem řádně přihlásilo. Žádným způsobem se však nevyjadřuje k jeho oprávněnosti ani k důvodům, proč nebyl přiznán. Způsob vzniku škody i její výše jsou přitom popsány v bodě 289, takže není nutné řádné rozsáhlé dokazování. Navrhuje se v něm dále, aby odvolací soud výrok o náhradě škody zrušil a rozhodl sám tak, že obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] je povinen zaplatit poškozené České republice ministerstvu financí částku ve výši 45 581 246 Kč.

20. Odvolání České republiky, Státního pozemkového úřadu odůvodnil jeho zmocněnec [příjmení] [jméno] [příjmení]. Domnívá se, že nebyly splněny podmínky pro užití ustanovení § 229 odst. 1 trestního řádu, protože soud prvního stupně měl dostatek důkazů pro kladné rozhodnutí o náhradě škody, která činí rozdíl mezi hodnotou zabraných pozemků a vzniklou škodou. Navrhl proto, aby odvolací soud výrok o náhradě škody zrušil a rozhodl tak, že obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] je povinen nahradit škody ve výši 620 168 791,71 Kč a dále škodu ve výši 4 529 025 Kč.

21. Odvolání poškozené Pražské služby a.s. odůvodnil její právní zástupce Mgr. [jméno] [příjmení], LL.M. Poškozená nesouhlasí s tím, že soud prvního stupně odmítnutí nároku na náhradu škody odůvodnil tím, že o nákladech zastoupení ve správním řízení je primárně rozhodováno v konkrétním soudním řízení. Soudem přiznaná náhrada nákladů řízení dle advokátního tarifu je totiž zcela zanedbatelná v porovnání se skutečně vynaloženými náklady na právní zastoupení. Navrhl, aby odvolací soud v části týkající se náhrady škody této poškozené napadený rozsudek zrušil a buď sám rozhodl o tom, že obžalovaný je povinen nahradit poškozené škodu, nebo aby v daném rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

22. Vrchní soud v Praze přezkoumal napadený rozsudek a přezkoumal i postup řízení, které jeho vynesení předcházelo. Odvolací soud v této trestní věci rozhoduje už potřetí, když původní rozsudek zdejšího soudu ze dne 12. 5. 2021 sp. zn. 8 To 90/2020 byl v části týkající se obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] zrušen a věc byla zdejšímu soudu vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Rozsudek ze dne 2. února 2022 byl znovu zrušen usnesením Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2022 č. j. 4 Tdo 545/2022 a věc byla znovu vrácena zdejšímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. Odvolací soud je vázán právními závěry Nejvyššího soudu ČR vyslovenými ve shora uvedených usneseních.

23. Řízení, které vynesení rozsudku předcházelo, bylo provedeno v souladu se zákonem, právo obžalovaného na obhajobu nebylo nijak kráceno. Soud prvního stupně řádně provedl všechny důkazy potřebné pro své rozhodnutí a doplnění dokazování o další relevantní důkazy se nenabízí.

24. Odvolací soud pokládá v zásadě za správná skutková zjištění, která na podkladě těchto důkazů soud prvního stupně učinil. Rozsah těchto skutkových zjištění je pak plně odpovídající ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu, tedy je plně dostačující pro rozhodnutí soudu v této trestní věci. Obhajoba obžalovaného ani jeho odvolací námitky nesměřují proti skutkovým zjištěním soudu prvního stupně (řízení o odvolání zúčastněných osob bylo vyloučeno k samostatnému projednání) a lze tedy vycházet z toho, co má soud prvního stupně za prokázané, tedy že obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] skutečně vypracoval osm rozhodnutí uvedených ve výroku napadeného rozsudku, tři z nich podepsal jeho nadřízený Ing. [jméno] [příjmení] a pět Ing. [jméno] [příjmení], čímž došlo k jejich faktickému vydání. Není sporu ani o tom, že tato rozhodnutí nebyla věcně správná a že na jejich základě došlo částečně k vydání pozemků, částečně, po jejich předložení Pozemkovému fondu, k vydání restitučních náhrad. Rozsah a charakter nesprávnosti sice může hrát důležitou roli v rozhodování o zabraných pozemcích a o náhradě škody, z pohledu rozhodnutí o vině a trestu, což je základním účelem trestního řízení, však natolik podstatný není. V tomto směru postačuje zachování příčinné souvislosti. Pochybnosti odvolacího soudu o vzniku a výši škody u poškozeného Metrostav Vackov a.s. vyloučil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí na str. 17 posledního zrušujícího usnesení a zdejší soud je jeho názorem vázán.

25. Námitky obsažené v odvolání státního zástupce proti skutkovým zjištěním soudu prvního stupně nemůže odvolací soud akceptovat. Hodnocení provedených důkazů je výsadním právem soudu prvního stupně. Pokud má změna skutkového stavu oproti obžalobě oporu v provedeném dokazování, nemůže odvolací soud jen na základě odlišného hodnocení důkazů skutkový děj měnit.

26. Příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a následkem je dána, protože bez toho, aby došlo k vydání nesprávných rozhodnutí, nemohli by restituční uplatnit své nároky a nebyly by jim vydány pozemky a ani Pozemkový fond by o jejich odškodnění nejednal. Žádná škoda by tak nevznikla. Nicméně v daném případě ke vzniku škody přispěly i další skutečnosti, které se významně podílely jak na vydání nemovitostí, tak na výši škody. Je to zejména už výše zmiňovaná rezignace státu na využití opravných prostředků, dále poměrně matoucí jednání samotných restitucentů (případně jejich zmocněnců) a poté jednání Pozemkového fondu, který vydával náhrady za nevydané pozemky. V neposlední řadě je to pak i jednání spoluobžalovaných, nadřízených obžalovaného, kteří rezignovali na svou kontrolní pravomoc a rozhodnutí fakticky vydali. V této souvislosti hrál nepochybně rozhodující roli odsouzený [příjmení] [jméno] [příjmení], který fakticky vydal první z nesprávných rozhodnutí, od kterého se poté odvíjely nesprávné úvahy o příbuzenských vztazích ve všech ostatních rozhodnutích. Protože se nedá poměrně ani procentuálně vyjádřit poměr zavinění, konstatoval odvolací soud, že příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a následkem je sice dána, na vzniku následku se však velkou měrou nepodílel pouze obžalovaný.

27. Pokud jde o právní kvalifikaci jednání obžalovaného je odvolací soud plně vázán závěry Nejvyššího soudu uvedenými ve shora uvedených usneseních a nepokládá za potřebné ani vhodné k nim cokoliv dodávat.

28. Pochybení shledal odvolací soud ve výroku o trestu. Podle názoru odvolacího soudu se jedná o zcela výjimečnou trestnou činnost jak mírou zavinění na úmyslném jednání, tak osobou obžalovaného na jedné straně a výši škody na straně druhé. Obžalovaný se trestné činnosti dopustil v nepřímém úmyslu, když bylo prokázano, že se s restituenty ani s jejich zástupci neznal. Chybí jak motivace jeho jednání, tak jakýkoliv majetkový prospěch. Pochybení, kterých se dopustil, přiznal a vyslovil nad nimi lítost. Jednal nepochybně ve stresu zaviněném vysokou pracovní vytížeností. Kromě toho se mohl spoléhat na to, že jeho eventuální pochybení bude napraveno po podání odvolání, případně žaloby, jak bylo v jiných případech běžné. Nezávisle na sobě se na vzniku

následku trestné činnosti podílela řada dalších osob. Jak spoluobžalovaných, tak dalších osob, které jednak vytvářely dojem, že nároky restituentů jsou řádné, jednak vytvářely tlak na urychlené rozhodnutí o nárocích restituentů. Obžalovaný přitom, přes svůj pokročilý věk, před spácháním trestné činnosti vedl naprosto řádný život a od spáchání trestné činnosti uplynulo takřka deset let, když rozhodně nelze označit obžalovaného za původce průtahů. Obžalovaný má právo, aby trestní řízení bylo skončeno v přiměřené době, což se v tomto případě rozhodně nestalo. Doba delší šesti let se přitom pokládá za nepřiměřený průtah s případným nárokem na odškodnění. Po celou dobu trestního stíhání byl totiž vystaven nebezpečí uložení přísného nepodmíněného trestu odnětí svobody, což zcela nepochybně zanechalo následky na jeho psychickém stavu. Poměry obžalovaného se, od doby kdy k trestné činnosti došlo, navíc podstatně změnily. Obžalovaný je ve starobním důchodu a rozhodně nehrozí, že by trestnou činnost opakoval. Odvolací soud proto konstatuje, že byly splněny podmínky ustanovení § 58 odst. 1 trestního řádu a to jak v mimořádných okolnostech případu, tak z důvodů mimořádných poměrů obžalovaného. Uložení trestu v rámci zákonné trestní sazby, kdy spodní hranice dosahuje pěti let, by v případě obžalovaného bylo nepřiměřeně přísné. Odvolací soud proto uzavírá, že je na místě uložení trestu pod spodní hranici zákonné trestní sazby.

29. Oproti tomu nelze přehlédnout výši způsobené škody, která je skutečně velice vysoká a vymyká se z rámce obdobných způsobených škod. Nicméně, tuto škodu je třeba zasadit do širšího rámce restitucí, kdy se stát rozhodl vrátit jednou odcizený majetek a kdy musel počítat s tím, že hodnota takového vráceného majetku může být v současné době velice vysoká.

30. Ze všech shora uvedených důvodů zrušil odvolací soud výrok o trestu a rozhodl v rozsahu zrušení o trestu obžalovaného sám. Obžalovanému uložil úhrnný trest odnětí svobody v polovině trestní sazby snížené podle § 58 odst. 1 trestního zákoníku, jehož výkon podmíněně odložil na delší zkušební dobu.

31. Uložení peněžitého trestu obžalovanému nemá oporu v zákoně. Podle § 67 odst. 1 trestního zákoníku lze peněžitý trest uložit pouze tehdy, pokud pachatel trestnou činností získal, nebo se pokusil získat, majetkový prospěch, což se v tomto případě nestalo. Bez této podmínky pak pouze tehdy, pokud to zákon ve zvláštní části připouští, a to není tento případ, protože § 329 uložení peněžitého trestu nepřipouští, nebo není zároveň ukládán nepodmíněný trest odnětí svobody, což se sice v tomto případě stalo, obžalovanému byl podmíněný trest odnětí svobody uložen, nicméně vzhledem k osobě a poměrům obžalovaného není uložení peněžitého trestu, jako náhrada za neuložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, na místě. Proto jej odvolací soud přes návrh státního zástupce neuložil.

32. S nárokem na náhradu škody odkázal soud prvního stupně většinu poškozených na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolací soud se plně ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně, podle kterých zjišťování míry zavinění na jejím vzniku, vysoko převyšuje rámec trestního řízení. Část zavinění na způsobení škody nese zaměstnavatel, a část zcela nepochybně další spoluobžalovaní, u kterých trestní stíhání skončilo, aniž by o jejich podílu na náhradě škody bylo rozhodnuto. Ve hře je navíc zabránění předmětných pozemků státem, čímž by se škoda způsobená státu nepochybně snížila. Tedy rozhodně nelze výši nároku přiznat v celém rozsahu, tak, že k její náhradě je zavázán pouze obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení].

33. To samé pak platí i v případě poškozeného Metrostav Vackov a.s. u kterého soud prvního stupně náhradu škody přiznal. Z původního výroku o náhradě škody jednak vypadla spoluobžalovaná Ing. [jméno] [příjmení], a přiznání náhrady škody pouze k tíži obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] má soud za nespravedlivé, kromě toho je, i zda spoluzavinění zaměstnavatele. Odvolací soud má rovněž pochybnosti o správnosti výroku vzhledem k tomu, že všechny účtované položky nejsou podle jeho názoru plně kryty zaviněním obžalovaného. Některé položky, jako např. odměnu za právní služby nelze jako náhradu škody přiznat vůbec. Odvolací soud proto zrušil i výrok o náhradě škody u poškozeného Metrostav Vackova a.s. a tohoto

poškozeného, stejně jako ostatní poškozené, odkázal s jeho nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. To samozřejmě neznamená, že by tento poškozený vůbec nemohl uplatnit svůj nárok vůči obžalovanému, jak se mylně domnívá zmocněnec tohoto poškozeného. Znamená to pouze tolik, že nárok bude muset uplatnit v jiném, občanskoprávním, řízení.

34. Jak je ze shora uvedeného zřejmé, neshledal odvolací soud odvolání státního zástupce ani poškozených důvodnými a proto je podle § 256 trestního řádu zamítl.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání do dvou měsíců od doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně. Odsouzený může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Důvody dovolání jsou uvedeny v § 265b, jeho obsah v § 265f trestního řádu.

Praha 21. září 2022

JUDr. Jiří Lněnička
předsedkyně senátu